

FORORD

I April 1914 samlede Gehejmekonferensraad G. A. Hagemann i sit Hjem Repræsentanter for Regering og Rigsdag samt for en Række Institutioner, hvoriblandt det kgl. danske Videnskabernes Selskab, med den Tanke, at der i Tide burde træffes de fornødne Forberedelser til paa værdig Maade at fejre den i 1920 indtræffende Hundredaarsdag for H. C. Ørsteds Opdagelse af Elektromagnetismen. Fra Videnskabernes Selskab var til Stede de tre Fysikere, Professor, Dr. med. C. Christiansen, Professor Martin Knudsen og Professor K. Prytz.

Man enedes om, at der skulde træffes Forberedelser til i Mindeaaret at afholde et festligt internationalt Stævne i København og til at udsende en Udgave af Ørsteds naturvidenskabelige Skrifter. Medens den i 1914 udbrudte Verdenskrig maatte hindre det forudsatte internationale Samarbejde, blev Forberedelsen til Udgaven fremmet. De tre nævnte Fysikere indgav i Juli 1914 et Forslag til Videnskabernes Selskab om, at dette skulde besørge Udgivelsen; Forslaget blev vedtaget, og Udgivelsen blev overdraget til et Udvalg, hvis første Formand blev nu afdøde Professor C. Christiansen.

I Juli 1914 modtog undertegnede fra Professor Christiansen paa Udvalgets Vegne Opfordring til at foretage de fornødne Forundersøgelser samt til at forfatte en Fremstilling af Ørsteds Liv. Efter nogle Aars forberedende Arbejde indsendte jeg et Forslag til den stillede Opgaves Løsning, som tiltraadtes af Professor Christiansen, og som efter hans Død godkendtes af det ovennævnte Udvalg med Professor K. Prytz som Formand. Forslaget er realiseret i det her forelagte Værk; dette indeholder:

1) En Udgave af alle H. C. Ørsteds naturvidenskabelige Skrifter, idet kun Gentagelsesafhandlinger, Lærebøger og Skrifter med rent didaktiske Formaal er udelukkede.

2) En Afhandling, »Scientific life and works of H. C. Ørsted«, hvis Formaal er at give Oplysning om hans videnskabelige Arbejdes Stilling i Forhold til Samtid og Fremtid og

3) En Afhandling, »H. C. Ørsteds Arbejdsliv i det danske Samfund«, oplyst gennem hans Virksomhed til Fremme af Naturvidenskaben i Danmark.

Ørsteds naturvidenskabelige Produktion falder i to Dele; den ene af delvis international Karakter, den anden skrevet med de hjemlige Forhold for Øje; den sidste falder atter i to Dele: hans Meddelelser i »Videnskabernes Selskabs Oversigter« og en Række Artikler i danske Tidsskrifter eller i selvstændige Afhandlinger af i Hovedsagen populær-videnskabelig Karakter.

Den første Gruppe, der væsentlig findes paa fremmede Sprog, findes kronologisk ordnede i 1. Bind og den første større Del af 2. Bind.

Alle hans Meddelelser i Videnskabernes Selskabs Oversigter findes — ligeledes kronologisk ordnede — i Slutningen af 2. Bind. De er sammenstillede for at give et Billede af hans Virksomhed indenfor Videnskabernes Selskab.

De populær-videnskabelige danske Afhandlinger findes i 3. Bind. De to ovenomtalte Skildringer af H. C. Ørsteds Liv og Arbejde findes som Indledninger til henholdsvis 1. og 3. Bind.

I de to sidste Aar har jeg haft Hr. cand. polyt. H. S. Hendriksen til Medhjælper ved Udgivelsen.

Korrekturen af de mange Afhandlinger paa fremmede Sprog er, foruden af Hr. Hendriksen og mig, læst af en Række særlig sprogkyndige; de latinske af Adjunkt, cand. mag. Frk. Thyra Eibe, de engelske af mag. art. Frk. A. J. Fausbøll, de franske af Professorinde, cand. mag. Anna Lütken, de tyske af Hr. Bibliotekar, cand. mag. Raphael Meyer.

Kun utvivlsomme Trykfejl i Originalerne er rettede; meningsforstyrrende Fejl er rettede i skarp Parentes.

Mag. art. Frk. A. J. Fausbøll har oversat den engelske Afhandling.

Videnskabernes Selskabs Redaktør, Professor, Dr. phil. Dines Andersen har overvaaget Trykningen.

Carlsbergfondet har bekostet Udgivelsen.

For den Hjælp og Velvilje, jeg fra alle Sider har mødt under Arbejdets Gang, bringer jeg herved min Tak; for Hjælp paa sproglige Omraader takker jeg, foruden mine direkte Medarbejdere, Professor, Dr. phil. A. B. Drachmann, Lektor, Dr. phil. Fru Valfrid Munch-Petersen og Dr. phil. Frk. A. Snethlage. En særlig Tak retter jeg til Professor, Dr. phil. Niels Bohr, der har gennemgaaet Manuskriptet til den engelske Indledningsafhandling og deltaget i Korrekturarbejdet med den, samt til Inspektør ved den polytekniske Lærestalt, Hr. cand. polyt. M. C. Harding, fordi han har givet mig Lejlighed til at gøre mig bekendt med og benytte den Samling af H. C. Ørsteds Korrespondance med Videnskabsmænd, som han i flere Aar har arbejdet med, og som snart skal udkomme.

KØBENHAVN i Juni 1920.

KIRSTINE MEYER

f. BJERRUM